

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
В.о. ректора ДБТУ

А.І. Кудряшов

«25» березня 2025 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування
для здобуття ступеня освіти Бакалавр
на основі НРК6 (НРК7)

Галузь знань

D Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність

D7 Торгівля

Освітня програма

Підприємництво та торгівля

Харків 2025

ЗМІСТ

Загальні положення.....	3
1. Вимоги до рівня підготовки вступників.....	5
2. Зміст фахового вступного випробування у розрізі дисциплін.....	7
3. Критерії оцінювання фахового вступного випробування.....	22
4. Порядок проведення фахового вступного випробування.....	22
Рекомендована література.....	24
ДОДАТОК Зразок «Екзаменаційний білет».....	25

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступ на основі (основа вступу) - раніше здобутий освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень або освітній ступінь та відповідний рівень Національної рамки кваліфікацій (далі - НРК), на основі якого здійснюється вступ для здобуття ступеня вищої освіти.

Фаховий іспит – форма вступного випробування для вступу на основі НРК6 (НРК7), яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми певного рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

На навчання за програмою підготовки бакалавра за спеціальністю D7 Торгівля (освітня програма Підприємництво та торгівля) можуть вступати особи, які отримали диплом бакалавра (спеціаліста, магістра) (НРК6, НРК7) з відповідної або іншої спеціальності та продемонстрували достатній рівень знань з тем, перелік яких винесено для оцінювання підготовленості вступника для здобуття вищої освіти.

Для проведення конкурсних фахових вступних випробувань на навчання на здобутих раніш ступенів освіти бакалавр, магістр; освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст, наказом ректора ДБТУ створюються фахові атестаційні комісії, діяльність яких регламентується Положенням про приймальну комісію вищого навчального закладу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2015 року № 1085 та зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 4 листопада 2015 року за № 1351/27796.

Фахове вступне випробування проводиться фаховою атестаційною комісією за програмою, затвердженою ректором ДБТУ.

Програма фахового вступного випробування складена для вступників, які вступають на навчання до Державного біотехнологічного університету за освітньо-професійною програмою бакалавр за спеціальністю D7 Торгівля та передбачає оцінку базових знань осіб, що мають здобутий освітній ступінь бакалавра (магістра), освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст, за темами фахових дисциплін, які дають можливість оцінити загальний рівень підготовки вступників до навчання за спеціальністю D7 Торгівля.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань вступників під час вступу на навчання за ступенем освіти бакалавр за спеціальністю D7 Торгівля.

Мета вступного фахового випробування полягає в комплексній перевірці знань вступників, отриманих ними в результаті вивчення дисциплін та оцінці відповідності цих знань вимогам до навчання за ступенем бакалавр на спеціальності D7 Торгівля та допуску до участі у конкурсному відборі.

Умови проведення вступних випробувань. Фахові вступні випробування проводяться в усній формі, у вигляді іспиту очно або дистанційно. Іспит в усній формі проводиться не менше, ніж двома членами комісії з кожним вступником, яких призначає голова фахової комісії згідно з розкладом у день іспиту. Під час складання іспиту очно члени комісії відмічають правильність відповідей в аркуші усної відповіді, який по закінченні іспиту підписується вступником та членами відповідної комісії. Складання іспиту у дистанційній формі відбувається із

застосуванням платформ Zoom (Google Meet). Інформація про результати іспиту оголошується вступникам в день його проведення.

Змістовно-методичне забезпечення вступних випробувань здійснюють науково-педагогічні працівники профільних кафедр.

1. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

До проходження фахового вступного випробування допускаються вступники, які виконали повністю навчальний план за освітнім ступенем бакалавра (магістра) або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста й отримали диплом за відповідною або іншою спеціальністю.

Вступник повинен знати:

- передумови та закономірності еволюції економічної науки; категоріальний апарат та методологію дослідження;
- особливості розвитку та становлення економічних відносин між людьми у процесі господарської діяльності;
- взаємодію економічних суб'єктів у процесі створення матеріальних благ при обмежених ресурсах;
- діалектичні методи економічного аналізу при дослідженні елементів ринкового механізму;
- проблеми розвитку вітчизняної економічної думки на початку ХХІ ст.
- визначення основних понять в галузі стандартизації, метрології, управління якістю та сертифікації;
- основні цілі, задачі Державної системи стандартизації, категорії та види стандартів, органи та служби стандартизації, порядок розроблення, затвердження та впровадження стандартів; державний нагляд за додержанням стандартів;
- основи технічних вимірювань, фізичні величини та їх вимірювання, одиниці вимірювань, засоби вимірювань та їх метрологічні характеристики, методи та способи вимірювань;
- метрологічне забезпечення єдності вимірювань, технічну базу забезпечення єдності вимірювань, структуру Державної метрологічної системи України та основні види метрологічної діяльності метрологічної служби України;
- обґрунтування особливостей і факторів, що впливають на якість товару, проблеми загального управління якістю;
- тенденції розробки систем якості згідно з вимогами стандартів ISO серії 9001, розробку документів на системи якості та нові версії стандартів ISO серії 9001;
- закономірності взаємодії видів і систем сертифікації;
- основні методичні принципи та положення визначення економічної ефективності підвищення якості продукції та методику розрахунку економічної ефективності стандартизації;
- основні поняття сучасного підприємництва;

- суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності роль держави в розвитку підприємницької діяльності;
- сутність підприємницького середовища;
- історію розвитку підприємництва в Україні;
- організаційно-правові форми підприємницьких організацій;
- етичні норми підприємницької діяльності;

Вступник повинен вміти:

- аналізувати економічні ситуації з позицій різних економічних концепцій;
- оцінювати вплив теорій на економічну політику різних країн, а також можливість їх використання в Україні;
- обґрунтовувати можливості застосування теоретичних моделей економічного розвитку в практичній діяльності;
- аналізувати проблеми, пов'язані з розвитком грошово-кредитних відносин, фіскальної політики та державного регулювання в умовах ринкової економіки;
- оцінювати вплив на економічні процеси зовнішніх факторів, тенденції розвитку світової економіки;
- аналізувати системи конструкторської документації, системи технологічної документації, системи класифікації та кодування інформації, системи стандартів безпеки праці, системи стандартів у галузі охорони природи та раціонального використання ресурсів;
- аналізувати дії міжнародних стандартів та їх використання різними країнами;
- обґрунтовувати та реалізовувати основний постулат метрології;
- вибирати показники якості, вимірювати якість експертними та іншими методами;
- розробляти методи оцінки якості продукції з використанням елементів системного підходу до управління якістю продукції;
- оцінювати рівні якості продукції, видами рівня якості та загальним управлінням якістю;
- аналізувати проблеми підтримання якості та конкурентоспроможності продукції в ринкових умовах;
- складати договори як важливий правовий засіб підвищення якості продукції;
- організувати підприємницьку діяльність;
- організувати пошук інформації у процесі вивчення бізнесу ;
- середовища та привабливості підприємницького клімату;
- розробляти бізнес-план;
- формувати пакет документів і реєструвати підприємство;
- визначати ефективність бізнесу.

2. ЗМІСТ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ У РОЗРІЗІ ДИСЦИПЛІН

Програма фахового вступного випробування для зарахування на навчання за ступенем освіти бакалавр за спеціальністю D7 Торгівля містить основні питання за дисциплінами: «Економічна теорія», «Основи стандартизації, метрології та управління якістю», «Підприємництво».

Економічна теорія

Тема. Економічна теорія як наука

Зародження економічних знань. Основні етапи розвитку економічної теорії. Сучасні економічні теорії. Розвиток економічної думки в Україні. Предмет економічної теорії. Продуктивні сили (виробничі ресурси): їх структура та ефективність використання.

Економічні виробничі відносини: організаційно-економічні та соціально-економічні. Економічні категорії та економічні закони. Класифікація економічних законів, їх пізнання та використання.

Методи економічної теорії: загальнонаукові та спеціальні. Метод наукової абстракції. Аналіз і синтез. Поєднання кількісного та якісного аналізу історичного та логічного підходу. Суспільна практика. Соціально-економічний експеримент. Статистичні методи.

Функції економічної теорії. Місце економічної теорії в системі економічних знань. Економічна теорія та економічна політика. Завдання економічної теорії в умовах переходу України до ринкової економіки.

Тема. Рушійні сили економічного розвитку

Економічні потреби суспільства та їх структура. Закон зростання потреб. Економічні інтереси: поняття, види та їх взаємодія.

Суспільне виробництво. Чинники виробництва та їх взаємодія. Класифікація чинників виробництва: робоча сила, предмети праці і засоби праці; земля, капітал, праця, підприємницька здібність; інформаційний та екологічний чинники в пості індустріальному суспільстві. Виробничий потенціал суспільства і обмеженість ресурсів.

Економічна ефективність використання ресурсів та її показники. Система економічних виробничих відносин.

Продукт та стадії його руху. Структура суспільного виробництва: матеріальне виробництво і соціальна сфера.

Тема. Економічні системи суспільства

Сутність і основні структурні елементи економічної системи. Типи економічних систем та критерії їх класифікації.

Інформаційний підхід і класифікація типів економічних систем: чистий капіталізм (ринкова економіка), командно-адміністративна система, сучасні змішані системи, перехідні економічні системи.

Цивілізаційний підхід до класифікації економічних систем: до індустріальна (аграрна), індустріальна, постіндустріальна.

Тема. Відносини власності в економічній системі

Сутність власності. Економічний зміст і право власності. Суб'єкти та об'єкти власності. Типи, види і форми власності. Еволюція форм власності. Багатоманітність форм власності в змішаній економіці. Новітні тенденції в розвитку власності в постіндустріальному суспільстві.

Роздержавлення власності як загальноекономічний процес та його особливості в умовах перехідної економіки постсоціалістичних країн. Механізм роздержавлення.

Приватизація об'єктів власності: поняття, принципи, методи. Особливості в Україні. Форми власності в Україні.

Тема. Форми організації суспільного виробництва

Генезис форм господарства. Натуральне виробництво: сутність і риси. Товарне виробництво: сутність, умови виникнення, розвиток та форми. Суперечності товарного виробництва.

Товарна форма виробленого продукту та послуг. Споживна вартість і вартість товару. Мінова вартість. Теорії вартості та їх різновиди: теорія трудової вартості, теорія граничної корисності, теорія факторів виробництва, неокласична теорія вартості. Закон вартості: сутність, механізм його дії та функції. Особливості дії закону вартості за сучасних умов.

Тема. Сутність і еволюція грошей

Становлення та еволюція грошових відносин. Історія розвитку грошей. Концепції походження грошей: раціоналістична, еволюційна, функціональна. Функції грошей. Еволюція і форми грошей. Грошовий обіг і його закони. К. Маркс, І. Фішер та сучасні економісти про закони грошового обігу.

Поняття інфляції. Грошова система та її елементи. Основні типи грошових систем.

Тема. Ринок і механізм його функціонування

Сутність ринку. Об'єктивні умови його виникнення та характерні риси. Структура ринку. Класифікація та види ринків. Механізм ринкового саморегулювання: попит і пропозиція, ринкова ціна, конкуренція.

Попит. Крива попиту. Закон попиту. Пластичність попиту.

Пропозиція. Крива пропозиції. Закон пропозиції. Еластичність пропозиції.

Ринкова ціна. Рівноважна ціна, ціна попиту, ціна пропозиції. Функції ціни. Система цін.

Конкуренція та її роль у функціонуванні ринку. Види конкуренції. Досконала і недосконала конкуренція. Нецінова конкуренція. Захист конкуренції від монополії. Антимонопольне законодавство.

Функції ринку. Недоліки ринкового механізму і необхідність державного регулювання. Моделі ринкової економіки. Соціально орієнтована ринкова

економіка: сутність, риси, структура. Шляхи переходу до ринку. Особливості переходу України до соціально орієнтованої ринкової економіки. Суперечності перехідного періоду та шляхи їх подолання.

Тема. Ринкова інфраструктура

Поняття ринкової інфраструктури та її основні елементи. Біржі та їх місце в ринковій економіці. Види бірж. Товарна біржа, її функції та класифікація. Товарні біржі в Україні. Фондова біржа та її функції. Первинний та вторинний ринок цінних паперів. Біржові індекси. Українська фондова біржа (УФБ).

Види цінних паперів в Україні. Валютна біржа. Українська міжбанківська валюта біржа (УМВБ) та її функції. Біржа праці та її функції.

Служба зайнятості в Україні.

Банки та банківська система. Операції банків та їх функції. Типи банків. Небанківські фінансово-кредитні установи. Банківська система України та проблеми її формування.

Тема. Підприємництво і підприємство (фірма) в системі ринкових відносин
Мікроекономічний рівень і суб'єкти господарювання: підприємства, (фірми), домогосподарства.

Поняття підприємницької діяльності. Функції та принципи підприємництва. Умови розвитку підприємницької діяльності. Суб'єкти, об'єкти та види підприємництва. Форми організації підприємницької діяльності. Особливості підприємництва в Україні. Підприємництво (фірма) – первинна ланка ринкової економіки. Види підприємств та їх об'єднань в Україні.

Капітал (фонди) – матеріальна основа підприємницької діяльності. Кругообіг і оборот капіталу (фондів) як процес індивідуального відтворення. Оборот капіталу. Час обороту. Чинники прискорення обороту капіталу в умовах сучасної НТР.

Маркетинг та менеджмент підприємства. Структура капіталу (фондів). Основний капітал (фонди). Фізичний і моральний знос. Амортизація. Норми амортизації. Значення прискореної амортизації в умовах НТР.

Капіталовіддача та капіталоємність. Оборотний капітал (фонди): сутність, структура та показники ефективності використання. Капітал сфери обігу. Оборотні засоби.

Тема. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин

Економічна сутність домогосподарства. Місце домогосподарств в економічному житті суспільства та їх функції. Доходи домогосподарств, їх джерела та розподіл. Витрати на споживання. Заощадження домогосподарств.

Тема. Витрати виробництва і прибуток

Сутність витрат виробництва. Класифікація витрат виробництва в ринковій економіці: зовнішні і внутрішні; постійні та змінні; витрати в короткому та довгому періоді; граничні витрати; середні витрати; валові витрати.

Собівартість продукції, її види та структура. Шляхи зниження собівартості.

Прибуток: сутність та функції. Теорії прибутку. Бухгалтерський, економічний і нормальний прибуток. Розподіл прибутку за основними напрямками його використання. Норма прибутку і чинники, що його підвищують.

Рентабельність. Норма рентабельності. Інші форми прибутку: підприємницький дохід, позичковий відсоток, торговий прибуток.

Тема. Особливості підприємництва в агропромисловому комплексі

Сільськогосподарське виробництво як особлива сфера вкладання капіталу. Аграрні відносини, їх специфіка і місце в економічній системі.

Земельні відносини. Форми власності на землю і форми землекористування. Особливості проведення аграрної реформи в Україні.

Рентні відносини. Рента і орендна плата. Види ренти: диференціальна, абсолютна, монопольна. Ціна землі та її динаміка в розвинутих країнах.

Агропромислова інтеграція та її форми. Агропромисловий комплекс (АПК), його функції та структура. Роль і місце агробізнесу в системі АПК розвинутих країн. Економічний механізм функціонування системи агробізнесу. Розвиток нових форм господарювання в АПК України.

Тема. Відтворення і економічне зростання на макрорівні.

Сутність суспільного відтворення та його види. Зміст і типи економічного зростання. Новий тип економічного зростання. Рушійні сили економічного зростання.

Нагромадження та інвестиції. Види нагромадження. Норма нагромадження.

Макроекономічні показники. Суспільний продукт. Натурально-речовий склад та вартісна форма суспільного продукту. Проблема «повторного рахунку». Методи обчислення суспільного продукту: система національних рахунків (СНР) і система балансу народного господарства (БНГ). Сучасні форми суспільного продукту: валовий суспільний продукт (ВСП), кінцевий суспільний продукт (КСП), валовий внутрішній продукт (ВВП), валовий національний продукт (ВНП), чистий внутрішній продукт (ЧВП), національний дохід (НД).

Виробництво, розподіл і використання національного доходу.

Національне багатство: сутність, структура та проблеми його відтворення. Національне багатство України.

Тема. Циклічність – загальна закономірність ринкової економіки

Економічна рівновага і циклічність. Сутність економічного циклу. Теорії економічних циклів. Види циклів: короткі, середні, довгі. Фази економічних циклів. Національні та світові економічні цикли. Особливості циклічного розвитку за сучасних умов.

Безробіття і зайнятість населення. Повна і неповна зайнятість. Природний рівень безробіття. Види безробіття та його соціальні наслідки. Проблеми політики зайнятості в Україні.

Інфляція: причини, види та соціально-економічні наслідки. Крива Філіппса.

Забезпечення стабільності купівельної спроможності грошової одиниці. Грошові реформи. Особливості грошової реформи в Україні.

Тема. Доходи населення

Сутність доходів населення, їх види та джерела формування. Доходи від трудової діяльності. Доходи від власності. Доходи від трансфертів. Доходи на інтелект. Орендний доход. Процент на капітал.

Заробітна плата – основна форма доходів населення. Економічна природа зарплати. Форми і системи зарплати. Номінальна та реальна заробітна плата. Індексація доходів населення.

Система соціального партнерства. Соціальні програми як джерело формування сімейних доходів населення. Сукупний сімейний доход. Пенсійне забезпечення та його види. Пенсійна реформа в Україні. Сімейний бюджет. Структура використання сімейних доходів.

Компенсаційна політика держави.

Тема. Фінансово-кредитна система

Поняття фінансово-кредитної системи. Сутність і функції фінансів. Структура та джерела формування фінансів.

Державний бюджет. Бюджетна система. Доходи і видатки бюджету. Бюджетний дефіцит і шляхи його подолання. Консолідований бюджет. Місцеві бюджети.

Фінанси підприємств, їх структура та функції. Податки. Функції та види податків. Принципи побудови податкової системи. Крива Лаффера та можливість її практичного застосування.

Політика державних видатків. Поняття кредитної системи та її структура. Необхідність, сутність та джерела кредиту. Форми, функції та принципи кредиту. Кредитні засоби та механізм їх використання. Роль кредиту в перерозподілі національного доходу та підвищенні ефективності суспільного виробництва. Позичковий відсоток, його сутність, функції. Особливості формування банківського відсотка в Україні.

Тема. Економічна роль держави в ринковій економіці

Державне регулювання як складова частина господарської системи. Економічні функції держави в ринковій економіці. Принципи урядової економічної політики. Сучасні моделі державного регулювання економіки. Кейнсіанська і неокласична моделі державного регулювання економіки. Монетаристське трактування економічної ролі держави. Форми і методи регулювання економіки державою.

Бюджетна, податкова, грошово-кредитна політика держави.

Планування, прогнозування і програмування розвитку народного господарства. Участь держави в національному виробництві. Соціальна політика держави. Державне регулювання сільськогосподарського виробництва.

Антиінфляційна економічна політика держави. Державна система управління природоохоронної діяльності. Економічний механізм природокористування відповідно до чинного законодавства. Закон обмеження природних ресурсів. Механізм відшкодування збитків, заподіяних внаслідок

порушення законодавства про охорону довкілля, раціональне використання природних ресурсів.

Тема. Закономірності формування та сутність світового господарства

Об'єктивні передумови виникнення світового господарства: розвиток світового ринку, міжнародний поділ праці, інтернаціоналізація господарського життя. Глобалізація сучасної світової економіки. Поняття світового господарства та етапи його розвитку. Сутність, функції та закономірності розвитку світового господарства. Нерівномірність розвитку окремих регіонів та міжнародна інтеграція. Створення єдиного європейського економічного простору. Система міжнародних економічних відносин. Світова торгівля, її види та структура.

Міжнародна валютна система. Валютний курс. Європейська валютна система. Міжнародний валютний фонд і його функції.

Вивіз капіталу. Причини та соціально-економічні наслідки вивозу капіталу.

Науково-технічне співробітництво. Міжнародна міграція робочої сили. Причини міжнародної трудової міграції. Основні напрями трудової міграції. Міжнародні фінансово-економічні організації та їх роль у сучасній економіці.

Валютні економічні зони.

Тема. Проблема інтеграції економіки України в світове господарство

Об'єктивні основи зовнішньоекономічних в'язків України, її геополітичні інтереси. Основні напрями, форми і суб'єкти зовнішньоекономічних відносин України.

Природно-ресурсний потенціал. Структура економіки. Експортно-імпорتنний потенціал України.

Торгові партнери. Потреби імпорту. Регіональне співробітництво. Відносини з ЄС. Співробітництво в рамках СНД. Розширення зовнішньоекономічних в'язків України.

Міжнародні валютно-фінансові відносини України. Проблеми зовнішньоекономічної заборгованості. Залучення іноземного капіталу в економіку України. Відносини з міжнародними економічними та фінансовими організаціями. Роль економічної реформи в інтеграції України у світову економічну систему. Україна і проблеми глобалізації сучасної економіки.

Основи стандартизації, метрології та управління якістю

Тема. Основні положення стандартизації

Роль стандартизації в підвищенні ефективності народного господарства, технічного рівня та якості продукції. Якість та безпечність – головна мета стандартизації.

Сутність та народногосподарське значення стандартизації, Стислий історичний огляд розвитку стандартизації. Роль стандартизації в розвитку народного господарства країни.

Взаємозв'язок стандартизації з товарознавством та іншими галузями знань. Основні поняття, терміни та визначення в галузі стандартизації: безпечність,

гармонізація, нормативний документ, стандарт, технічна політика, техносфера, екологічна чистота, еталон. Основні принципи та функції стандартизації.

Тема. Методичні основи та структурні елементи стандартизації. Стисла характеристика Державної системи стандартизації (ДСС)

Методичні основи стандартизації. Упорядкування – універсальний метод у галузі стандартизації (селекція, симпліфікація, типізація та оптимізація об'єктів стандартизації). Уніфікація як метод встановлення раціональної номенклатури продукції.

Комплексна стандартизація та її роль у забезпеченні взаємного погодження вимог зацікавлених підприємств та організацій до матеріалів, деталей, складальних одиниць і готових виробів.

Перспективна стандартизація та її роль у розробці, постановці на виробництво та випуск нової техніки, планування виробництва конкретної високоякісної продукції. Параметрична стандартизація та її математична база.

Мета, принципи та метода стандартизації. Методи стандартизації. Форми стандартизації. Основи параметричної стандартизації.

Основною метою стандартизації є: безпека продукції, робіт та послуг для довкілля, майна громадян, життєдіяльності та здоров'я; технічна та інформаційна сумісність шості продукції; обороноздатність, безпека об'єктів, єдність вимірювань та економія всіх видів ресурсів; створення системи норм технічної документації та контроль за їх використанням.

Характеристика принципів (головні, основні). Обов'язкове додержання стандартів. Плановість робіт. Перспективність. Динамічність. Ефективність, комплексність. Системність.

Стисла характеристика методів з встановлення показників, які характеризують надійність в експлуатації машин; виявлення оптимальної точності виготовлення продукції; класифікація продукції; систематизація відбору зразків для дослідження властивостей сировини та матеріалів; статистичні методи контролю та правила приймання продукції; обґрунтування вибору марок, напівфабрикатів та ін.; вияснення доцільних розмірів деталей та інших: виробів.

Функції стандартизації: цивілізаційна; інформаційна; документаційна; ресурсозберігаюча; комунікативна.

Класифікації нормативних документів та їх умовні позначення. Структура класифікації. Умови позначення НД (індекс, реєстраційний номер, рік затвердження та ін.). види та категорії стандартів. Класифікація та порядок застосування. Види класифікації: основоположні (загально-технічні; організаційно-методичні; на процеси); стандарти на продукцію, послуги (загальні технічні умови на продукцію; стандарти технічних умов на продукцію; стандарти методів контролю). Категорії стандартів: міжнародні; регіональні; міждержавні

(ДСТУ, ГУСТУ, СТТУ, ТУУ, ТІ, СТП). Поняття систем стандартизації (міжнародна, національна, регіональна, державна, міжгалузева). Об'єкти НСС: організаційно-методичні та загально-технічні і продукція широкого використання, у т.ч. міжгалузевого.

Становлення ДСС в Україні. Мета, принципи керування, форми та загальні організаційно-технічні правила визначення всіх видів робіт зі стандартизації. Принципи: плановість, оптимальність, динамізм, системність.

Структурні елементи Національної стандартизації. Структура та вимоги ДСС. Структура - органи та служби стандартизації, комплекс стандартів та ТУ, система контролю за впровадженням і виконанням стандартів і ТУ. Технічна основа - підприємства, інститути, лабораторії, видавнича база, структура центрів за контролем якості. Організаційна основа - служби стандартизації України, національні, відомчі, регіональні. Вимоги - дотримання та контроль за діючими стандартами.

Організація робіт зі стандартизації. Органи та служби. Нормативні документи та вимоги до них. Види стандартів. Технічні умови нормативний документ, який розробляють для встановлення вимог, що регулюють стосунки між постачальником та споживачем продукції. Стандарти на продукцію, їх зміст та особливості будови. Планування робіт. Порядок розроблення, затвердження та впровадження стандартів. Стадії розроблення стандартів. Порядок видання, впровадження, перевірки, перегляду, зміни та скасування стандарту, державний нагляд за додержанням стандартів. Основне завдання державного нагляду за додержанням стандартів, норм і правил.

Інформаційна база стандартизації; значення міжгалузевих комплексних систем стандартів у встановленні загальних вимог до відповідності продукції, технічної документації, організації виробництва та інших об'єктів міжгалузевого значення.

Принцип побудови та зміст єдиної системи конструкторської документації (ЄСКД), єдиної системи технологічної підготовки виробництва (ЄСТП), системи стандартів безпеки праці (ССБП). Основні стандарти, що входять до цих систем.

Тема . Стандартизація в Україні та міжнародне співробітництво в галузі стандартизації метрології та сертифікації

Міжнародна стандартизація. Значення міжнародного співробітництва в галузі стандартизації для розвитку міжнародних науково-технічних і торгово-економічних зв'язків. Характеристика міжнародної організації зі стандартизації (ISO) – ключовий компонент системи світової стандартизації, її структура та завдання. Порядок розробки та затвердження міжнародних стандартів. Використання стандартів ISO – шлях до світового рівня якості продукції та підвищення конкурентоспроможності на світовому ринку. Участь України у роботі міжнародної організації із стандартизації.

Участь України в роботі Євразійської ради по стандартизації, метрології та сертифікації (EASC). Міжнародна електротехнічна комісія (IES), її завдання. Регіональні організації зі стандартизації та інші міжнародні організації: МОЗМ, ИКАО, МОМТ, ЕОКЯ.

Міждержавна стандартизація. Європейські регіональні організації зі стандартизації: СЕН – Європейський комітет зі стандартизації, СЕНЕЛЕК - Європейський комітет зі стандартизації в електротехніці. Стандартизація, яка проводиться серед незалежних країн СНД. Структура. Рішення. Вимоги.

Міжгалузеві системи стандартизації. Значення міжгалузових комплексних систем стандартів (МКСС) в затвердженні загальних вимог до якості продуктів, технічної документації, організації виробництва та інших об'єктів міжгалузевого значення. Єдина система конструкторської документації (ЄСКД) та її коротка характеристика. Системи ЄСТПД СГПБ та інші.

Тема. Економічна ефективність стандартизації

Визначення економічної ефективності стандартизації. Стадії економічної ефективності стандартизації. Основні джерела економічного ефекту впровадження нових стандартів. Цінові показники економічної ефективності стандартизації. Загальні методологічні принципи визначення економічної ефективності стандартизації. Правові аспекти стандартизації Законодавча база стандартизації.

Класифікація та кодування технічної інформації. Види кодів, штрихове кодування. Міжнародна організація кодування товарів ЕАМ Участь України в діяльності з кодування товарів.

Тема. Методологічні засади та правила формування програми національної стандартизації

Ознайомлення з правилами, пріоритетами та принципами розробки планів державної стандартизації, порядком розробки, затвердження та впровадження стандартів, змістом та структурою технічних умов, порядком їх реєстрації.

Тема . Основні положення метрології.

Стислий огляд з історії метрології. Метрологія як наука. Історія розвитку метрології. Найважливіші документи з метрології та історичні дати. Розвиток вітчизняної метрології. Основні етапи розвитку метрології. Основні проблеми метрології.

Основні поняття та завдання наукової метрології. Значення метрології для розвитку народного господарства. Роль та значення метрології у торгівлі та харчуванні людини. Забезпечення якості продукції., взаємодія з метрологією. Терміни та визначення в галузі метрології.

Структура метрологічної служби України. Функції діючих органів метрологічної служби України. Державна метрологічна служба, відомча метрологічна служба. Єдина технічна політика щодо організації робота державної системи по забезпеченню єдності вимірювань, координації діяльності метрологічних служб, визнання загальних вимог до засобів вимірювання, методів та результатів вимірювань, організації та проведення державного метрологічного контролю та нагляду, розроблення національних та інших програм. Участь у роботі міжнародних метрологічних організацій.

Функції Державної служби законодавчої метрології, Державної служби єдиного часу та еталонних частот, Державної служби стандартних зразків складу і властивостей речовин та матеріалів, Державної служби стандартних довідкових даних про фізичні константи і властивості речовин та матеріалів.

Взаємозв'язок діючих метрологічних служб з об'єктами та суб'єктами народного господарства.

Тема. Основи вимірювання та їх похибки. Єдність вимірювань

Об'єкти вимірювань та їх міри. Кількісна та якісна характеристика вимірюваних величин. Одиниці вимірювань: основні одиниці та похідні.

Основи технічних вимірювань, їх стисла характеристика: принципи вимірювань, методи вимірювань: органолептичні, евристичні, експертні, інструментальні. Засоби вимірювань: речовинні міри, вимірювальні перетворювачі, вимірювальні прилади, вимірювальні установки та вимірювальні системи. Основні методи вимірювань: метод безпосередньої оцінки, метод порівняння з мірою, нульовий метод. Похибка, похибки вимірювань класифікація та визначення похибок. Точність, вірність, достовірність вимірювань. Класифікація вимірювальних величин залежно від часу, способу отримання результатів, за точністю результатів, за способом вираження результатів. Стисла характеристика приладів для вимірювання.

Метрологічні характеристики – показники якості та технічного рівня засобів вимірювань. Точність засобів вимірювань. Клас точності.

Вибір засобів вимірювальної техніки та похибки вимірювань, вимірювальне зусилля приладу як показник якості роботи приладу, характеристика засобів вимірювання лінійних величин, кутових величин, маси, сили, тиску та ін. Стисла характеристика похибок вимірювань. Випадкові похибки, систематичні, можливі, закономірні та ін. Теоретичні закони розподілу випадкових похибок.

Еталонна база України. Стисла характеристика сучасних еталонів: еталонів фізичних величин, еталонів-копій, еталонів порівняння, еталонів-свідків, робочих еталонів, спеціальних еталонів, міжнародних та регіональних еталонів.

Порядок виконання однократного вимірювання. Метрологічні характеристики: засобів вимірювання. Основи теорії вимірювань. Основний постулат метрології. Фактори, які враховують під час проведення високоточних вимірювань. Виключення факторів впливу. Виявлення та виключення помилок. Правило «трьох сигм». Обробка результатів декількох серій вимірювань. Однорідні та неоднорідні серії. Однорідні та неоднорідні серії.

Забезпечення єдності вимірювань. Законодавча метрологія - правова основа забезпечення єдності вимірювань.

Технічна база забезпечення єдності вимірювань: Державний контроль та нагляд за засобами вимірювальної техніки. Типи державного метрологічного контролю за засобами вимірювальної техніки: державні випробування та схвалювання типів, метрологічна сертифікація, повірка. Акредитація, характеристика контрольних випробувань, системи служби калібрування в Україні. Характеристика систем величин: СГС, МКГСС, СТСМ, МТС, СИ.

Тема . Метрологічне забезпечення єдності вимірювань

Основні види метрологічної діяльності. Стандартизація і атестація методик виконання вимірювань. Перевірка засобів вимірювань.

Стандарти ДСВ. Основоположні стандарти 1-го та 2-го рівнів. Структура системи метрологічних стандартів.

Метрологічна служба: державна та відомча метрологічна служба, основні функції.

Метрологічне забезпечення контролю якості продукції. Види державного метрологічного контролю. Відповідальність за порушення правил законодавчої метрології.

Характеристика заходів, спрямованих на поліпшення якості продукції: вибір номенклатури параметрів матеріалів, процесів, виробів, які підлягають оцінюванню; вибір номенклатури та числових значень показників точності й достовірності результатів вимірювань; метрологічна експертиза конструкторської та метрологічної документації; планування процесів вимірювання, планувань, контролю; навчання та підвищення метрологічної кваліфікації персоналу.

Характеристика метрологічних заходів, спрямованих на поліпшення якості продукції. Відповідальність за порушення правил законодавчої метрології. Підвищення технічного рівня виробництва, впровадження нових науково-технічних досягнень.

Автоматизація систем управління та контролю технологічних процесів. Освоювання нових конструкторських розробок та технологічних праць. Співробітництво з потребами споживача.

Метрологічне забезпечення продукції, виробництва, контроль та перевірка вимірювальної та випробувальної апаратури. Відпрацювання методів збору, аналізу, використання та зберігання інформації про якість продукції.

Класифікація методів вимірювань. Характеристика головних принципів та методів вимірювань. Метод безпосередньої оцінки. Метод порівняння з мірою. Нульовий метод. Контактний метод (метод заміщення). Метод протиставлення. Метод диференціювання. Метод збіжності.

Тема. Метрологічне забезпечення якості продукції. Розвиток кваліметрії як науки

Ознайомлення з поняттями: кваліметрія як наука, її взаємозв'язок із метрологією, стандартизацією, прикладною математикою, техніко-економічні показники якості, їх класифікація та характеристика, етапи та методи вимірювання показників якості, що використовуються в кваліметрії; експертна оцінка якості продукції, послуг.

Тема. Стисла характеристика поняття якості. Основні положення з якості

Основні поняття якості. Категорії управління якістю. Фактори, що впливають на якість товару. Роль людського фактору у вирішенні проблеми якості. Якість як категорія. Визначення: історичний огляд. Структура петлі якості. Цикл Лемінга та внесок інших дослідників якості в її становлення.

Вітчизняний досвід управління якістю продукції. Якість: етапи становлення від Київської русі до незалежної України.

Конкурентоспроможність та якість. Спектри сприяння вільної конкуренції. Причини, що визначають необхідність підвищення якості щодо умов конкуренції. Етапи аналізу конкурентоспроможності виробу. Фактори конкурентоспроможності підприємства, аналіз конкуренції на ресурсних ринках.

Основні положення галузі управління якістю продукції. Аналіз якості продукції. Вимоги до якості на підґрунті державних стандартів. Фактори, що впливають на якість продукції. Показники, що характеризують якість виробу, та їх класифікація. Рівень якості. Оцінка якості. Причинно-наслідкові зв'язки, що забезпечують якість продукції.

Тема. Концепція менеджменту якості

Сутність системи менеджменту якості. Основоположні принципи: якість – невідокремлений елемент будь-якого виробничого або іншого процесу; якість визначає споживач, а не виробник; відповідність за якість має бути адресною; для підвищення якості потрібні нові технології; підвищення якості виробництва – це зусилля всіх робітників; контроль за процесом виробництва; політика в області якості має бути частиною загальної політики підприємства.

Структурне управління якістю проекту (планування, забезпечення, контролі», якості). Планування якості як шлях задоволення споживача. Діаграма причин-наслідків. Забезпечення якості з метою встановлення відповідності визначеним вимогам до якості. Контроль якості за допомогою перевірки, контрольної карти, статистичні вибірки, діаграми та ін. Класифікація видів та методів контролю якості, міжнародний досвід менеджменту якості. Системи стандартів ISO. Основні положення стандартів ISO серії 9000.

Етапи та рівні стандартизації в області управління якістю. Структура системи якості. Міжнародні принципи управління якістю. Характеристика системи стандартів ISO-9000. вимоги міжнародних стандартів. Структура документації системи якості. Концепція стандартів ISO.

Тема. Загальні поняття про управління якістю. Система забезпечення безпеки продуктів харчування НАССР

Соціально-економічні аспекти проблеми якості. Якість продукції – матеріальна основа задоволення особистих і суспільних потреб людей.

Зародження елементів управління якістю товарів на основі розвитку та впровадження стандартизації. Розробка і розвиток методів оцінки якості продукції на різних етапах виробництва.

Види оцінки якості продукції. Основні положення концепції запільного управління якістю (TQM).

Порівняння традиційної моделі управління взагалі з моделлю, яку розвиває підхід TQM. Роль керівництва підприємства, орієнтація на клієнта. Стратегічне планування. Залучення усіх робітників. Підготовка персоналу. Нагороди і визнання. Розробка продукції та послуг. Управління процесом. Якість постачальників. Системний підхід до управління. Постійне поліпшення якості. Інформаційна система. Кращий досвід. Постійна оцінка ефектів ості праці системи управління якістю.

Система НАССР: історія створення, загальні принципи та умови застосування. Користь від впровадження системи НАССР (для виробників і споживачів). Визначення термінів. Принципи системи НАССР. Настанови щодо застосування системи НАССР. Застосування принципів НАССР. послідовність дій. Приклади документації. Піраміда системи НАССР. Сертифікація системи НАССР. Попередня оцінка системи НАССР. Остаточна перевірка та оцінювання системи НАССР. Інспекційний контроль за сертифікованою системою НАССР.

Тема Сім основних інструментів контролю якості

Аналіз проблем якості та місце, які вони займають при застосуванні семі основних інструментів контролю якості. Збір, обробка і аналіз результатів. Історія створення семі основних інструментів контролю якості. Стисла характеристика семі основних інструментів контролю якості.

Контрольний листок. Гістограма. Діаграма розкиду (розсіювання). Метод стратифікації (розшарування даних). Діаграма Парето. Причинно-наслідкова діаграма (діаграма Ісікави). Контрольні картки.

Тема . Міжнародні інструменти управління якістю

Основні інструменти управління якістю. Історія створення. Стисла характеристика інструментів управління якістю. Діаграма спорідненості. Діаграма зв'язків. Деревоподібна діаграма. Матрична діаграма. Стрілочна діаграма. Діаграма процесу здійснення програми (PDPC). Матриця пріоритетів (аналіз матричних даних).

Тема . Основи міжнародної сертифікації

Сертифікація продукції та систем якості. Історія створення сертифікації. Основні етапи.

Сутність сертифікації. Розроблені країнами-учасниками ЄС основні положення щодо виконання їх центральними урядовими органами. Рекомендації Угоди у відношенні міжнародних і регіональних систем оцінки відповідності.

Основні завдання та роль міжнародної сертифікації: бути невід'ємним елементом між виробником і споживачем; дотримання оцінки якості продукції; захист споживача від придбання неякісної продукції; товари, що мають сертифікат, більш конкурентоспроможні на внутрішньому та зовнішньому ринках; це засіб інформування споживача та правового регулювання.

Основні терміни і поняття в області сертифікації. Види сертифікації. Обов'язкова та добровільна сертифікації. Їх стисла характеристика та особливості використання. Необхідність сертифікації продукції для покращання стану життя людини в Україні.

Підприємництво

Тема. Сутність, еволюція, функції бізнесу та підприємницької діяльності.

Об'єкт, предмет та методи вивчення дисципліни, її зміст і структура, зв'язок з іншими галузями знань. Місце та роль дисципліни у підготовці сучасних фахівців у галузі підприємництва.

Сутнісні ознаки бізнесу і підприємництва. Історичні передумови виникнення та розвитку підприємництва. Елементи системи бізнесу. Основні функції, принципи підприємницької діяльності та комплексна характеристика її сучасної сутності. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Рушійні сили підприємництва.

Тема . Психологічні основи бізнесу та підприємницької діяльності.

Складові підприємницької поведінки. Класифікація моделей підприємницької поведінки. Психологічна структура підприємницької діяльності.

Сутність мотивації підприємницької діяльності. Психологічні особливості діяльності вітчизняних підприємців та їх потреба в психологічній підтримці.

Тема Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності.

Види підприємств за формами власності та організаційними формами. Основні типи і форми власності. Організаційні та правові форми підприємств.

Підприємство як суб'єкт і об'єкт ринку. Правові основи заснування підприємства.

Організація нового підприємства і державна реєстрація. Обмеження бізнесу. Реорганізація і ліквідація підприємства.

Тема. Розвиток малого та середнього бізнесу в Україні.

Місце і роль малого та середнього бізнесу в економіці. Сутність та особливості малих підприємств. Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року. Напрями державної підтримки малого та середнього бізнесу в Україні та за кордоном.

Тема. Міжнародний бізнес.

Світова торгівля та зовнішньоекономічна діяльність підприємств. Вивезення капіталу та його форми.

Міжнародна міграція робочої сили та її регулювання.

Тема. Формування бізнес-ідей.

Розробка концепції бізнесу. Елементи та джерела бізнес-ідей. Генерування ідей бізнесу. Обґрунтування бізнес-ідей. Фактори, які впливають на вибір ідей бізнесу. Матриця просіювання потенціальних ідей бізнесу. Фактори, які пов'язані з провалами реалізації бізнес-ідей.

Тема. Основні ресурси підприємства.

Поняття капіталу. Формування первинного підприємницького капіталу. Основні виробничі фонди і показники їх використання. Оборотні фонди. Система показників використання матеріальних ресурсів. Людські ресурси, їх роль у бізнесі.

Тема. Маркетингове обґрунтування бізнес-ідеї.

Сутність маркетингу та розвиток його концепцій. Процес управління маркетинговою діяльністю. Сегментування ринку.

Методи маркетингових досліджень. Поняття маркетингового комплексу. SWOT аналіз. Методи просування товарів і послуг. Маркетингові стратегії розвитку підприємства.

Тема. Бізнес-планування.

Поняття бізнес-плану. Основні положення бізнес-планування. Бізнес-модель КАНВАС (CANVAS). Послідовність розробки бізнес-плану. Типова структура бізнес-плану.

Тема. Облік і звітність на підприємстві. Аналіз господарської діяльності підприємства.

Види обліку на підприємстві. Методи бухгалтерського обліку. Механізм ведення бухгалтерського обліку.

Аналіз прибутку підприємства. Сутність рентабельності та її значення для оцінювання результатів діяльності підприємства. Фінансова стійкість підприємства та її значення в оцінюванні його фінансового стану.

Тема. Вибір оптимальної форми оподаткування бізнесу.

Види податків і обов'язкових зборів. Спрощена система оподаткування суб'єктів господарювання. Загальна система оподаткування. Єдиний соціальний внесок. Особливості вибору форми оподаткування.

Тема. Економічні ризики у бізнесі.

Причини економічних ризиків. Сутність та основні види ризиків. Управління економічними ризиками. Механізм зниження основних економічних ризиків.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Результати фахового вступного випробування обчислюються (за шкалою від 100 до 200):

$$P=P1+P2+P3,$$

де, P1 – оцінка за перше питання (за шкалою 0-60),

P2 – оцінка за друге питання (за шкалою 0-60),

P3 – оцінка за третє питання (за шкалою 0-80).

Результати фахового вступного випробування оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів з урахування рівнів підготовки:

У разі отримання результату фахового вступного випробування від 0 до 99 іспит вважається таким, який не складено і вступник до участі у конкурсному випробуванні не допускається.

Оцінювання рівня підготовки, тобто знань і умінь вступника, відбувається на підставі наступних критеріїв:

1. Правильність відповіді відповідно заданому варіанту;
2. Повнота та обґрунтованість відповіді;
3. Наявність творчого підходу при наданні відповіді;
4. Ступінь та глибина знання програмного матеріалу;
5. Грамотність та логічність представлення матеріалу у відповіді;
6. Вміння користуватись засвоєним матеріалом.

4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться у формі усного іспиту очно або дистанційно. Для проведення вступного випробування формуються окремі групи вступників в порядку надходження (реєстрації) документів. Список допущених до вступного випробування ухвалюється рішенням приймальної (відбіркової) комісії, про що складається відповідний протокол.

Для проведення вступного випробування головами фахових атестаційних комісій попередньо готуються екзаменаційні білети відповідно до «Програми фахового вступного випробування». Програма фахового вступного випробування оприлюднюється на веб-сайті Університету.

Фахове вступне випробування проводиться у строки, передбачені Правилами прийому до ДБТУ.

На іспиті вступник повинен пред'явити, який посвідчує особу (паспорт громадянина України у вигляді книжечки, ID-картка), при пред'явленні якого він завдання (екзаменаційний білет). Екзаменаційний білет містить завдання з тем, вказаних у програмі фахового вступного випробування. Тривалість іспиту – до 2 астрономічних годин. Користуватися при підготовці друкованими, електронними або іншими інформаційними засобами забороняється.

Результати випробування оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів за правилами, вказаними в розділі «Критерії оцінювання фахового вступного випробування». Рівень знань вступника за результатами іспиту заноситься також до екзаменаційної відомості і підтверджується підписами голови та членів комісії. Відомість оформляється і передається до приймальної комісії в день складання фахового вступного випробування.

Розробили :

д.т.н., проф. кафедри торгівлі, готельно-ресторанної та митної справи
Одарченко Д.М.

к.т.н., проф. кафедри торгівлі, готельно-ресторанної та митної справи
Летута Т.М.

к.т.н., доц. кафедри торгівлі, готельно-ресторанної та митної справи Акмен
В.О.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Економічна теорія: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів IV рівня акредитації / Талавирия М. П., Побережець Т. І., Болгарова Н. К., Пащенко О. В. та ін. Ніжин: ПП Лисенко М. М., 2012. 475 с.
2. Економічна теорія в задачах, тестах, вправах: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів IV рівня акредитації / Талавирия М. П., Побережець Т. І., Болгарова Н. К. Ніжин: ПП Лисенко М. М., 2012. 328 с.
3. Економічна теорія: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів IV рівня акредитації / Талавирия М. П., Побережець Т. І., Болгарова Н. К., Пащенко О. В. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2014. 475 с.
4. Економічна теорія: практикум-тренінг для студентів вищих навчальних закладів IV рівня акредитації / Гойчук О. І., Побережець Т. І., Талавирия М. П., Болгарова Н. К. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2012. 328 с.
5. Технічне регулювання (основи стандартизації, метрології та якістю) в запитаннях та відповідях : навч. посібн. / М. П. Головка [та ін.]; Харк. держ. ун-т харч. та торг. Харків : ХДУХТ, 2021. 212 с.
5. Кириченко Л. С., Мережко Н. В. Основи стандартизації, метрології та управління якістю: навч. посіб. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 446 с.
6. Осієвська В. В. Основи стандартизації, метрології та управління якістю : навч. посіб. К. : КНТЕУ, 2023. 127 с.
7. Гой І. В., Смелянська Т. П. Підприємництво: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 368 с.
8. Кучеренко В. Р., Квач Я. П., Осипова М. М., Доброва Н. В. Основи бізнесу. Практичний курс (збірник вправ, задач, тестів та ситуаційних завдань) : навч. посіб. Реком. МОН України / за ред. В. Р. Кучеренко. К. : Центр учбової літератури, 2010. 176 с.
9. Основи бізнесу: навч. посіб. / Я. С. Ларіна, С. В. Мочерний, В. М. Фомішина, С. І. Чеботар. К. : ВЦ «Академія», 2009. 384 с
10. Мельников А. М. Основи організації бізнесу: навч. посіб. / за заг. ред. А. М. Мельникова [А. М. Мельников, О.А. Коваленко, Н.Б. Пундяк] К. : «Центр учбової літератури», 2013. 200 с.
11. Педько А. Б. Основи підприємництва і бізнес-культури: навч. посіб. К. : «Центр навчальної літератури», 2019. 168 с.

Зразок «Екзаменаційний білет»

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний біотехнологічний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
В.о. ректора ДБТУ

Голова фахової атестаційної комісії

_____ А. І. Кудряшов
« _____ » _____ 2025 р.

_____ проф. Д. М. Одарченко

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1
фахового вступного іспиту

Рівень вищої освіти бакалавр
Спеціальність D7 Торгівля
Освітня програма Підприємництво та торгівля

1. Економічні виробничі відносини: організаційно-економічні та соціально-економічні.

2. Еталонна база України. Стисла характеристика сучасних еталонів: еталонів фізичних величин, еталонів-копій, еталонів порівняння, еталонів-свідків, робочих еталонів, спеціальних еталонів, міжнародних та регіональних еталонів

3. Складові підприємницької поведінки. Класифікація моделей підприємницької поведінки. Психологічна структура підприємницької діяльності.

голова фахової атестаційної комісії
д.т.н., проф. каф. торгівлі,
готельно-ресторанної та митної справи _____ Д. М. Одарченко

члени фахової атестаційної комісії:
к.т.н., проф. каф. торгівлі,
готельно-ресторанної та митної справи _____ Т. М. Летута

к.т.н., доц. каф. торгівлі,
готельно-ресторанної та митної справи _____ В. О. Акмен